

Τ Ε Ρ Π Η Α.

Τὰ χαρμόσυνα πυρὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου.

Εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην ὁ λαὸς, κατὰ παλαιὰν καὶ στερεὰν συνήθειαν, πανηγυρίζει κατ' ἔτος ἑορτὴν, τῆς ὁποίας διευθύνει ὁ ἴδιος τὰς ἐτοιμασίας, πληρώνει τὰς δαπάνας καὶ κανονίζει τὴν εὐταξίαν. Ὀλίγοι ὅμως τόποι εἶναι ὅπου ἡ εὐθυμία ἀναφαίνεται μὲ τοσαύτην ἐλευθεριότητα καὶ μὲ τοσαύτην κομψότητα, ὅσον εἰς τὴν Βελγικὴν. Ἐκεῖ οἱ διάφοροι κάτοικοι τῶν πόλεων καὶ τῶν χωριῶν συνερχόμενοι εἰς ἑταιρίας, στολίζουσι τὰ μέρη ὅπου συνάζονται, εἰς τὸ μέσον τῶν ὁδῶν, διὰ σειρῶν φύλλων εἰς τὰ ὁποῖα κρέμονται φανοὶ κατασκευασμένοι ἀπὸ πολλοὺς στεφάνους χλόης καὶ ἀνθέων καὶ περιτειλιγμένοι με λύχνους με ταινίας καὶ μὲ διαφόρων εἰδῶν καλλωπίσματα. συναζόμενοι τὸ ἑσπέρας πολλοὶ τὸν ἀριθμὸν, σχηματίζουσι κυκλοειδεῖς ὀρχήσεις περίξ τῶν πυρῶν, τὰ ὁποῖα ἀνήψαν, χορεύοντες μὲ τραγῳδία, ἐκφωνούμενα ἀπὸ μίαν μόνον φωνήν, καὶ ἐπαναλαμβάνόμενα ἀπὸ τὸν χορὸν. Ἡ λάμψις τῶν πυρῶν, ἡ ἔμφυχος κίνησις τῶν διαφόρων συλλόγων καὶ ἡ ζωνρότης νεολαίας θορυβώδους δίδουσι εἰς αὐτὰς τὰς διαφόρους σκητὰς θεὰν χαριεντισμοῦ καὶ προξενούσαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν εὐαρέστησιν, τὴν ὁποίαν ἐμπνέουσι πάντοτε οἱ σύλλογοι τοῦ λαοῦ, ὅταν αὐτοὶ φέρουσι χαρακτηριστὴρα εὐθυμίας καὶ εὐτυχίας. Ἡ εὐτυχία εἶναι ὡσὰν τὰ αἰσθήματα. Χαίρει τις τὴν εὐτυχίαν χωρὶς νὰ ἐξετάζη τὰ αἷτια αὐτῆς καὶ οἱ εὐτυχεῖς ὀρχησται, τοὺς ὁποίους τὸ ἑσπέρας τῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἑορτῆς συναθροίζει, δὲν ἐξετάζουσι πολὺ, διατὶ ἐκείνη ἡ στιγμή εἶναι δι' αὐτοὺς ἀφορμὴ ἑορτῶν καὶ εὐθυμιῶν. Πολλοὶ βεβαίως ἀποδίδουσι περὶ τούτου εὐχαριστίας εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην, ὅστις ὅμως εἰ-

ναι πάντη ξένος· εἰς τὰς χειροποιὰς ὀρχήσεις τῶν καὶ εἰς τὰ ὥραία ἄσματα τὰ ὅποια τοὺς ἐγκαρδιοῦσι. Τὰ χαρμόσυνα πυρὰ τὰ ὅποια ἀνάπτουσιν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, εἶναι λείψανον, ἢ συνέχεια τῶν ἡλιακῶν ἑορτῶν, τὰς ὁποίας ἐπανηγύριζον οἱ Ἕλληνες καὶ ἄλλοι λαοὶ τῆς ἀρχαιότητος, καὶ κατὰ τὰς ὁποίας γνωρίζονται τὰ αὐτὰ ἔθιμα καὶ αἱ αὐταὶ ιδιότητες. Τὰ παῖδια ὑπάγουσιν ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν ζητοῦντα τὰ πράγματα τῶν ὁποίων ἔχουσιν ἀνάγκην διὰ τὴν ἑορτήν, ὅλον ξύλα, φῶτα, ἄνθη καὶ ἐκφράζουσι τὰ ζητήματά τῶν διὰ παλαιῶν ἀσμάτων. Εἰς τὸ Μύνστερ πόλιν τῆς Γερμανίας [Μοναστήριον] ὅπου αὐτὴ ἡ ἑορτὴ πανηγυρίζεται μετὰ πολλῆς πομπῆς, τὰ παῖδια ψάλλουσιν ἄσμα, τὸ ὁποῖον εἶναι, λέξιν πρὸς λέξιν, τὸ ἄσμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔψαλλον τὰ παῖδια τῆς Σάμου διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ ὁποῖον διειτήρησεν εἰς τὴν μνήμην μας ὁ Ἡρόδοτος [1] Εἰς αὐτὰς τὰς ἑορτὰς βλέπομεν νὰ γίνωνται πηδήματα ὑπεράνω τῶν πυρῶν

[1] Ὁ Ἡρόδοτος περιγράφων τὸν βίον τοῦ Ὀμηροῦ, ἐξισορεῖ ὅτι ὁ Ὀμηρος ὅτε ἐγεννήθη ὠνομάσθη μελησιγενῆς, μείναντα δὲ ὀρφανὸν πρὸς πατρός υἰοθήτησεν αὐτὸν ὁ συζευχθεὶς τὴν χήραν μητέρα του Φῆμιος, διδάσκαλος τὸ ἐπάγγελμα ὅστις καὶ τὸν ἐδίδαξε τὰ μαθήματα, ὥστε μετ' οὐ πολὺ ἔγινεν αὐτὸς πεπαιδευμένος καὶ πολυμαθῆς καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου του ἐπηγέλλετο καὶ αὐτὸς τὸν διδάσκαλον ἦτον δὲ εὐφυῆς καὶ φύσει δεξιὸς εἰς τὴν ποίησιν, ὅτε ἀσθενήσας, οἱ μὲν λέγουσιν εἰς τὴν Ἰθάκην, οἱ δὲ εἰς τὸν Κολοφῶνα ἀρχαίαν πόλιν τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἐτυφλώθη καὶ ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς τυφλώσεώς του ὠνομάσθη ἔκτοτε Ὀμηρος. Πένης δὲ γενόμενος καὶ ἄπορος τῶν πρὸς τὸ ζῆν, περιήρχετο εἰς τὰς ἐπισήμους πόλεις καὶ νήσους τῆς μικρᾶς ἀσίας, ὅπου ψάλλον ποιητικοὺς στίχους ἐλάμβανε τι πρὸς ἀμοιβὴν. Ἐπελθὼν καὶ εἰς τὴν Σάμον καὶ παραχειμάσας ἐκεῖ, ἐπορεύετο εἰς τὰς οἰκίας τῶν πλουσίων

καθ' ὃν τρόπον ἐγίνοντο εἰς τοὺς παλαιούς ἀγωνισμοὺς, πε-
ρι ὧν ἀναφέρει ὁ Ὀβίδιος ἐπὶ τῶν παηλιῶν, τὰ ὅποια ἤ-
σαν ἑορτὴ βοθηρικὴ ἤτοι ποιμενικὴ τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων,
τὰ ἐξῆς·

Moxque per ardentē stipulae crepitantes acervos

Trajicias celeri strenua membra pede

Πάραντα διὰ σωρῶν πολυκρότων πυριφλεγῶν φρυγάνων

Ταχέως ποσὶ διαπερῆς ἔντονα μέλη.

Ἡδύνεται τις εὐρίσκων μετὰ παρέλευσιν αἰῶνων μεταξὺ τῶν
διαμενόντων παλαιωνέθιμων καὶ αὐτὸ τὸ συγκεχυμένον μί-
γμα τῶν ὀνειρῶν τῆς φαντασίας τὰ ὅποια εἶναι ἐνταυτῷ μα-
θήματα τῆς φιλοσοφίας καὶ λείψανα τῆς ἱστορίας.

Ἡ πλέον μεγάλη ἑορτὴ τῆς ὁποίας ἡ διήγησις ἔφθα-
σε μέχρις ἡμῶν, εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν διέταξε νὰ τελε-
σθῆ Παῦλος ὁ Αἰμίλιος εἰς τὴν Ἀμφίπολιν, ἐπὶ παρουσίᾳ
ὄλων τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὴν κατάκτησιν
τῆς Μακεδονίας καὶ διὰ τὸν στολισμὸν τῆς ὁποίας ἐδέησεν
ὀλοκλήρου ἔτους ἐργασία.

ᾠδηγούμενος ἀπὸ ἐγχωρίους παῖδας καὶ ἐξεφώνει τὰ ἐξῆς
ἔπη, τὰ ὅποια ὀνομάζονται Εἰρεσιῶνη.

Δῶμα προτετραπύμεσθ' ἀνδρὸς μέγα δυναμένιοι,

ᾠς μέγα μὲν δύναται, μέγα δὲ βρέμει, ὄλβιος αἰεὶ,

Πολλὸς σὺν πλούτῳ δὲ καὶ εὐφροσύνη τεθαλεῖα,

Εἰρήνη τ' ἀγαθὴ. ὅσα δ' ἄγγεα, μεστὰ μὲν εἶη,

Κυρβαίη δ' αἰεὶ κατὰ καρδύπου ἔρπει μάζα,

Τοῦ παιδὸς δὲ γυνὴ κατὰ διφράδα βήσεται ἕμμιν,

Ἡμίονοι δ' ἄξουσι κραταίποδες εἰς τόδε δῶμα.

Αὕτη δ' ἱστὸν ὑφαίνει ἐπ' ἠλέκτρῳ βεβαεῖα.

Νεῦμαι σοινεῦμαι ἐνιαύσιοι, ὥστε χελιδῶν

Ἔττηκ' ἐν προθύροισι καὶ εἰμέν τοι δώσεις, εἰδὲ μή.

Οὐχ ἐστίξωμεν. οὐγάρ συνοικήσοντε ἐνθάδε ἤλθομεν.

„ Ἄς ὑπάγωμεν ὦ παῖδες εἰς τὸ οἶκημα τοῦ μεγαλοδυνάμου
ἀνδρὸς, ὅστις εἶναι πάντῃ ἰσχυρὸς καὶ περίφημος, ὧν πάν
τοτε πλούσιος. Ἀνοιχθῆτε λοιπὸν ὦ θύραι διὰ νὰ πληρω-
θῇ ὁ οἶκος καὶ ἀπὸ πλοῦτον πολλὴν, ἀπὸ ἀκμάζουσιν

Πώποτε δὲ δὲν ἐτελέσθη εἰς τὸν κόσμον ἑορτὴν χαρμῶ-
 σύνων πυρῶν, ἥτις νὰ ἐπροξένησε χαρὰν καὶ ἡδονὴν παρο-
 μοία μὲ ἐκείνην τῶν ἀπλῶν πυρῶν τοῦ Ἀδριανοῦ. Οὗτος ὁ
 ἡγεμὼν παρήγγειλε νὰ παρασκευασθῶσιν αὐτὰ τὰ πυρὰ
 εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Τραϊανοῦ καὶ νὰ προσκληθῇ ὅλος ὁ
 λαὸς τῶν Ῥωμαίων νὰ παρευρεθῇ ἐκεῖ. Τύτε ὁ Αὐτοκρά-
 τωρ, ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλων τῶν πολιτῶν ἠκύρωσε πανθ' ὅσα
 εἶχε νὰ λαμβάνη ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας καὶ ἔρριψεν εἰς
 πῦρ φλογώδες ὅλας τὰς χρεωστικὰς ὁμολογίας αὐτῶν καὶ
 τὰ ἀρχαία. Ἡ εἰς αὐτὰς τὰς ὁμολογίας σημειουμένη πο-
 σότης ἐνδεχόμενον νὰ ἀνέβαινεν εἰς 70,000,000. φιορίνια
 τῆς Ὀλλάνδης. Τὸ μνημόσυτον αὐτοῦ τοῦ ὠραίου χαρμο-
 σύνου πυρὸς διητηρήθη ἐνδόξως εἰς τὰς ἱστορίας, εἰς τὰς
 ἐπιγραφάς, καὶ εἰς τὰ ἀρχαία νομίσματα. Ἀ π ἄ ν θ ι σ μ α
 ἔ κ τ ἦ ς ἔ φ η μ ε ρ ῖ δ ο ς ὁ ἄ λ η θ ῆ ς φ ι λ ε λ ε ὑ θ ε ρ ο ς.

εὐφροσύνην καὶ ἀπὸ τὴν προσφιλῆ εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν,
 ὥστε ὅλα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ ἀγγεῖα νὰ ἦναι μεστὰ καὶ ἀπὸ μὲν
 τὴν σκάφην τοῦ ζυμώματος νὰ γίνεται πάντοτε τὸ δημητρι-
 ακὸν πλακούντιον, ἡ δὲ γυνὴ τοῦ παιδὸς [ἡ νύμφη τοῦ πα-
 τρὸς] καθημένη ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς ἀμάξης, ἐξευγμένης
 ἀπὸ ταχύποδας ἡμιόνους, νὰ καταβῇ ἀνεμποδίστως εἰς αὐ-
 τὴν τὴν οἰκίαν διὰ νὰ ὑφαίνη πανίον πατοῦσα ἐπάνω εἰς
 ἤλεκτρον.

Πάντοτε κατ' ἔτος μέλλει νὰ ἐρχόμεθα εἰς ἐσέ, καθὼς ἡ
 χελιδὼν, στεκόμενοι εἰς τὰ προπύλαια καὶ ἐὰν μὲν τότε
 μᾶς δώσει τί, καλῶς εἰδὲ μὴ, ἀναχωροῦμεν, ἐπειδὴ δὲν ἤλ-
 θομεν ἐδῶ νὰ κατοικήσωμεν. „

Αὐτὰ λοιπὸν τὰ ἔπη εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀπὸ τῆς ἐπο-
 χῆς τοῦ Ὀμήρου ἐσυνείδιζόν πολλὸν καιρὸν τὰ παιδιά
 τῆς Σάμου νὰ ψάλλωσι κατ' ἔτος εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ
 Ἀπόλλωνος καὶ τὰ ὁποῖα παρομοιάζει ὁ Συντάκτης τούτου
 τοῦ ἄρθρου ἀπαραλλάκτως μὲ τὰ τραγῳδία τὰ ὁποῖα
 ψάλλωσιν οἱ παῖδες τοῦ Μοναστηρίου κατὰ τὴν ἑορτὴν
 τοῦ ἀγίου Ἰωάννου. σημ. μετ.

I. A.